

การจัดการศึกษา ระบบทวิภาคี

โดย
งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ฝ่ายวิชาการ
วิทยาลัยสารพัดช่างชุมพร

กรอบความคิด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๔๒ ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

มาตรา ๒๐ การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาพ.ศ. ๒๕๕๑ ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

มาตรา ๖ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวិชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้

มาตรา ๘ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ โดยรูปแบบ ดังต่อไปนี้

(๑) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาการวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(๓) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

แนวทางการปฏิรูปการอาชีวศึกษาไปสู่ความสำเร็จ คือ

- **การประสานความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ** ในการพัฒนาผู้เรียนให้มี ความรู้ ความสามารถ และการพัฒนาการ ทั้งด้านทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิต ร่วมกันสร้างความเข้มแข็ง ให้กับผู้เรียน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งการเชื่อมโยงและประยุกต์สู่การปฏิบัติจริง
- **คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา** มีคุณลักษณะสำคัญเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยทั่วไป
 - เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข
 - เป็นคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

การศึกษาระบบทวิภาคี

การศึกษาในระบบทวิภาคี พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาพ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นการจัดการศึกษา วิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันร่วมกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่ง ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training - DVT) คือการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียน ได้มีโอกาสฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการจริง เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถาน ประกอบการ

เป้าหมายอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ เพื่อให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษา ออกไปเป็นช่างฝีมือและช่างเทคนิค เต็มรูปแบบ มีทักษะฝีมือตรงความต้องการของตลาดแรงงาน คำว่า "ระบบทวิภาคี" คือการจัดการเรียนการสอน ระบบหนึ่ง ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีโอกาสฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการมากกว่าระบบปกติ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเรียน รายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. หรือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปวส. โดยเมื่อสำเร็จการศึกษา แล้วจะได้ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เช่นเดียวกับผู้สำเร็จการศึกษา ระบบปกติ

คำนิยามศัพท์งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สถานประกอบการ คือสถานที่ ที่ประกอบการ กิจการ กิจกรรม ทั้งในภาคธุรกิจ ที่มุ่งหวังผลกำไร และภาครัฐที่มุ่งหวังการให้บริการสาธารณะ แต่โดยความมุ่งหวังทั้งของสองภาคส่วนต่างต้องการประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการประกอบการทั้งสิ้น ซึ่งประกอบด้วยกลไกที่ซับซ้อนแตกต่างกันด้วยขนาดของกิจการนั้นๆ โดยทั่ว ๆ ไปในองค์กรใด ๆ ก็ตาม มักประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติการ กระบวนการของกิจกรรม เทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม ประเพณี ที่แตกต่าง พฤติกรรมบุคคลและองค์กร ความเห็นที่แตกต่างและความขัดแย้งอย่างไรก็ตามในสถานประกอบการก็ประกอบไปด้วยการปลุกย่อยที่มองเห็นได้ชัดเจน น่าสังเกตและศึกษา ได้แก่

- 1 เทคนิคในการบริหารจัดการ เช่น บริหารคน บริหารเงิน บริหารเครื่องจักร บริหารการตลาด ฯลฯ
- 2 เทคนิคในการผลิต เช่น เทคโนโลยีการผลิต ประสิทธิภาพในการผลิต เทคนิคการกำจัดความเสี่ยง และการสูญเสีย ฯลฯ
- 3 การอยู่ร่วมกันของคน สังคมของคน พฤติกรรมสังคม
- 4 ฯลฯ

แหล่งวิทยากร หมายถึง หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ห้องปฏิบัติการของราชการ หรือสถานประกอบการ ทั้งนี้ คำว่าแหล่งวิทยากรไม่รวมถึงสถานศึกษา

ผู้ควบคุมการฝึกงาน หมายถึง ผู้ที่สถานประกอบการมอบหมายให้ ทำหน้าที่ ประสานงานกับสถานศึกษาในการจัดฝึกอาชีพ และรับผิดชอบดูแลการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษา การฝึกอาชีพของนักเรียน นักศึกษาในสถานประกอบการ

ครูฝึก หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนงาน ฝึกอบรมให้แก่ นักเรียน นักศึกษาในสถานประกอบการ

ครูนิเทศ หมายถึง ครูของสถานศึกษาที่ทำหน้าที่ ประสานงานกับสถานประกอบการในการติดตามกำกับ ดูแล ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ และเสนอแนะเพื่อปรับปรุง การฝึกอาชีพ และการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษาในสถานประกอบการ

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ผู้เรียน หมายถึง นักเรียน นักศึกษาที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน หรือนักศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

การฝึกงาน

การฝึกงาน หมายถึง กระบวนการเพิ่มทักษะวิชาชีพและประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ ช่วยให้นักเรียนนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้เกิดทักษะและความสามารถในการทำงานที่ดี สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในสถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ นักเรียน นักศึกษามีโอกาสได้ใช้เครื่องมือใหม่ ๆ ในวงการธุรกิจตลอดจนทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานและเทคนิคการทำงาน สามารถเห็นวิธีการสร้างสรรค์ผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น ยังสร้างความเชื่อมั่นและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และให้นักเรียนนักศึกษาฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น ที่สำคัญเป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพในการประกอบอาชีพในอนาคต

การฝึกอาชีพ หมายถึง การเรียน และหรือการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการของนักเรียนนักศึกษา ระบบทวิภาคี

ความพร้อมของสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษา “ระบบทวิภาคี”

(Managing DVT at Company level) สถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องตระหนักว่าเป็นเสมือนสถานศึกษาแห่งที่สองของนักเรียนและมีความพร้อมดังต่อไปนี้ คือ

1. เป็นผู้ประกอบกิจการที่มีลักษณะงานสอดคล้องกับมาตรฐานรายวิชาที่รับนักเรียน นักศึกษาระบบทวิภาคี และเป็นผู้ประกอบกิจการที่ดำเนินการฝึกอาชีพได้
2. มีความพร้อมในการฝึกอาชีพตามสาขาวิชานั้น
3. สามารถจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก ทำหน้าที่ประสานดูแลการฝึก และการสอนอาชีพได้
4. สามารถจัดสิ่งแวดลอมที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกอาชีพได้
5. สามารถจัดฝึกอาชีพได้ตลอดเวลา 3 ปี หรือจนจบหลักสูตร ปวช.
6. สามารถจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษาได้
7. สามารถจัดสวัสดิการ ตลอดจนมาตรการเกี่ยวกับสวัสดิภาพให้แก่นักเรียนที่เข้ารับการฝึกได้
8. อยู่ในทำเลที่สามารถติดต่อได้สะดวก

องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา “ระบบทวิภาคี”

สถานศึกษาที่ต้องการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี จะต้องดำเนินการตามองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. มีสัญญาความร่วมมือการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ลงนามร่วมกันระหว่างสถานประกอบการ กับสถานศึกษา
2. มีสัญญาการฝึกอาชีพ ระหว่างนักเรียนนักศึกษา กับสถานประกอบการ
3. มีแผนการฝึกอาชีพ ตลอดระยะเวลาการฝึกในสถานประกอบการ
4. มีการประเมินมาตรฐานฝีมือ คือ ประเมินครึ่งหลักสูตรและประเมินสิ้นสุดหลักสูตร
5. มีใบรับรองการผ่านงานจากสถานประกอบการ ลงนามโดยสถานประกอบการ
6. มีวุฒิบัตรรับการสำเร็จการศึกษาระบบทวิภาคี ลงนามร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

แนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษา ระบบทวิภาคี

ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาพ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพ ที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในเรื่องต่อไปนี้

- 1.การจัดหลักสูตร
- 2.การเรียนการสอน
- 3.การวัดและประเมินผล
- 4.การเรียน ส่วนหนึ่งในสถานศึกษาและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบ

ดังนั้น สถานศึกษากับสถานประกอบการที่ได้ตกลงร่วมมือกันจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาพ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน ดังนี้

1. การกำหนดแผนการรับนักเรียน นักศึกษา แนวทางการดำเนินการดังนี้

1.1 สำนวจความต้องการรับนักเรียน นักศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา

1.1.1 สถานศึกษา ทำแบบสำรวจความต้องการรับนักเรียน นักศึกษาระบบทวิภาคี

1.2.2 สถานประกอบการ แจ้งจำนวนความต้องการ ส่งคืนสถานศึกษา

1.2 จัดทำแผนการรับนักเรียน นักศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา

1.2.1 สถานศึกษา สรุปจำนวนความต้องการของทุกสถานประกอบการ แยกสาขาให้ถูกต้อง และพิจารณาความพร้อมของสถานศึกษา สามารถดำเนินการได้ตามที่สถานประกอบการต้องการหรือไม่

1.2.2 สถานศึกษาและสถานประกอบการการประชุมร่วมกัน เพื่อพิจารณาปรับจำนวนการรับนักเรียนนักศึกษาระบบทวิภาคี ให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกสถานประกอบการ และความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

2. การคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา แนวทางการดำเนินการดังนี้

2.1 วางแผนการคัดเลือก โดยการประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เรื่อง การรับสมัครและการคัดเลือกเพื่อตกลงร่วมกัน ดังต่อไปนี้

2.1.1 วิธีการและขั้นตอน

2.1.2 ผู้ดำเนินการแต่ละขั้นตอน

2.1.3 ระยะเวลาดำเนินการ

2.2 รับสมัครนักเรียน นักศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา

2.3 คัดเลือกนักเรียน นักศึกษา ตามแผนงานที่กำหนด

2.4 ประกาศผลการคัดเลือก

2.5 มอบตัว ขึ้นทะเบียนนักศึกษา ดำเนินการตามระเบียบ

2.6 ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างสถานประกอบการ กับ นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง

3. การจัดการเรียน การฝึกอาชีพ ตลอดหลักสูตร

การจัดทำแผนการเรียนการฝึกอาชีพตลอดหลักสูตร สถานศึกษาและสถานประกอบการ สามารถ กำหนด วัน และคาบเรียน ได้ตามความเหมาะสม โดยสนองความต้องการของสถานประกอบการ แต่ทั้งนี้ ต้อง คำนึงถึงโครงสร้างหลักสูตรเนื้อหาในคำอธิบายรายวิชา ให้ครบตามหลักสูตรตามแนวทางดำเนินการดังนี้

3.1 ประชุมร่วมกันทั้งนี้ 2 ฝ่าย วางแผนการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร เพื่อกำหนด รายวิชาใด เรียนในสถานศึกษา รายวิชาใดเรียนในสถานประกอบการ และมีระยะเวลาการเรียน

ตัวอย่างแนวทางการกำหนดช่วงเวลาการเรียนและการฝึกอาชีพ เช่น

แนวทางที่ 1	ปวช.1	เรียน	5	วัน	ฝึกอาชีพ	-	วัน
	ปวช.2-3	เรียน	1-2	วัน	ฝึกอาชีพ	3-4	วัน
	ปวช.1-2	เรียน	1-2	วัน	ฝึกอาชีพ	3-4	วัน
	ปวส.1-2	เรียน	1-2	วัน	ฝึกอาชีพ	3-4	วัน
แนวทางที่ 2	ปวช.1	เรียน	5	วัน	ฝึกอาชีพ	-	วัน
	ปวช.2-3	เรียน	1	ภาคเรียน	ฝึกอาชีพ	1	ภาคเรียน
	ปวส.1-2	เรียน	1	ภาคเรียน	ฝึกอาชีพ	1	ภาคเรียน

3.2 จัดทำแผนการเรียน และแผนการฝึกกรายวิชา

3.2.1 สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียน

3.2.2 สถานประกอบการ จัดแผนการฝึกอาชีพ

3.3 แผนการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ดำเนินการดังนี้

3.3.1 สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียน

3.3.2 สถานประกอบการจัดทำแผนการฝึกอาชีพ

3.3 แผนการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ดำเนินการดังนี้

3.3.1 กำหนดระยะเวลาการฝึก

3.3.2 กำหนดรายวิชาที่ฝึกอาชีพแต่ละภาคเรียน

3.3.3 กำหนดสมรรถนะรายวิชา

3.3.4 กำหนดหน่วยฝึกและผู้รับผิดชอบ

3.3.5 เขียนแผนการฝึกอาชีพรายหน่วย

4. การอบรมครูฝึก แนวทางการดำเนินดังนี้

4.1 สถานศึกษาประสานสถานประกอบการ จัดประชุมอบรมสัมมนาให้กับครูฝึก เพื่อมีความรู้ ต่อไปนี้

เรื่องที่1 หลักการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

เรื่องที่2 การเขียนแผนการฝึกอาชีพ

เรื่องที่3 เทคนิคการสอนงาน

เรื่องที่4 การวัดและประเมินผล

สถานประกอบการ จัดส่งบุคลากร ผู้ทำหน้าที่ ผู้ควบคุมการฝึก และผู้ฝึกเข้ารับการอบรม ระยะเวลาการจัดอบรมดังนี้

เรื่องที่ 1 หลักการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

เรื่องที่ 2 การเขียนแผนการฝึกอาชีพควรจัดในช่วงเวลาก่อนการส่งนักเรียน นักศึกษาเข้าฝึกอาชีพ
อย่างน้อย 3 เดือน

เรื่องที่ 3 เทคนิคการสอนงาน

เรื่องที่ 4 การวัดและประเมินผลควรจัดในช่วงเวลาก่อนการส่งนักเรียน นักศึกษาเข้าฝึกอาชีพ
อย่างน้อย 1 เดือน

5 การจัดการเรียนและการฝึกอาชีพ แนวทางการดำเนินดังนี้

5.1 สถานศึกษา จัดสอนรายวิชาในการศึกษา ตามแผนการเรียน

5.2 สถานประกอบการ จัดฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ตามแผนการฝึกอาชีพ

6. การประเมินผลการฝึกอาชีพ แนวทางการดำเนินดังนี้

6.1 การประเมินผลรายวิชาโดยครูฝึก

6.1.1 สถานประกอบการประเมินผลการฝึกอาชีพแต่ละรายวิชา เมื่อสิ้นสุดการฝึกแต่ละหน่วยการฝึก

6.1.2 เกณฑ์การประเมินผลให้ ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการศึกษาวาดำเนินการประเมินผลการเรียน
ตามหลักสูตรฯ

6.2 การประเมินผลมาตรฐานฝีมือ โดยคณะกรรมการสอบมาตรฐานฝีมือ

6.2.1 คณะกรรมการ ประกอบด้วยจากสถานประกอบการต่างๆ โดยเลือกตั้งจากบุคลากรของสถานประกอบการทุกแห่งที่ร่วมมือจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และบุคลากรจากสถานศึกษา รวมกันไม่น้อยกว่า 7 คน

- ตัวแทนจากสถานศึกษา ทำหน้าที่ ประธานกรรมการ
- ตัวแทนสถานศึกษา ทำหน้าที่ กรรมการและเลขานุการ

6.2.2 คณะกรรมการมีหน้าที่ รับผิดชอบในการดำเนินการสอบมาตรฐานฝีมือ 2 ครั้ง คือ

1. การประเมินผลครึ่งหลักสูตร (Interim)
- 2.การประเมินผลสิ้นสุดหลักสูตร (Final)

7.เอกสารการสำเร็จการศึกษาระบบทวิภาคี แนวทางการดำเนิน ดังนี้

7.1 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) / ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)

โดย สถานศึกษา ใบรับรองการผ่านงาน

โดย สถานประกอบการ วุฒิบัตรรับรองการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

โดย สถานศึกษา ลงนามร่วมกับ สถานประกอบการ

ความร่วมมือด้านต่างๆ ระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา

1. การดำเนินงาน

มีการร่วมมือกัน ในรูปของคณะกรรมการ

1.1 คณะกรรมการการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย

1.1.1 บุคลากรของสถานศึกษา คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ครูพิเศษ

1.1.2 บุคลากรของสถานประกอบการ คือ ผู้บริหารสถานประกอบการ ผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึก

1.2 คณะกรรมการประเมินผล ประกอบด้วย คณะกรรมการร่วมระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา รวมกันไม่น้อยกว่า 7 คน โดยผู้แทนจากสถานประกอบการ ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการผู้แทนจากสถานศึกษา ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่ในการดำเนินการสอบมาตรฐานฝีมือ

1.2.1 การประเมินผลครึ่งหลักสูตร (Interim)

1.2.2 การประเมินผลสิ้นสุดหลักสูตร(Final)

2. การประชุมสัมมนากับสถานศึกษา

สถานประกอบการต้องส่ง ผู้ควบคุมการฝึก และครูฝึก เข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษา

2.1 เพื่อทำความเข้าใจในหลักการอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี

2.2 เพื่อสร้างบทบาทหน้าที่ของตนเอง

- 2.3 เพื่อจัดทำแผนการเรียนและหลักเกณฑ์วัดผลและประเมินผลการเรียน
- 2.4 เพื่อดำเนินการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับหลักสูตร
- 2.5 เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการฝึกอาชีพ

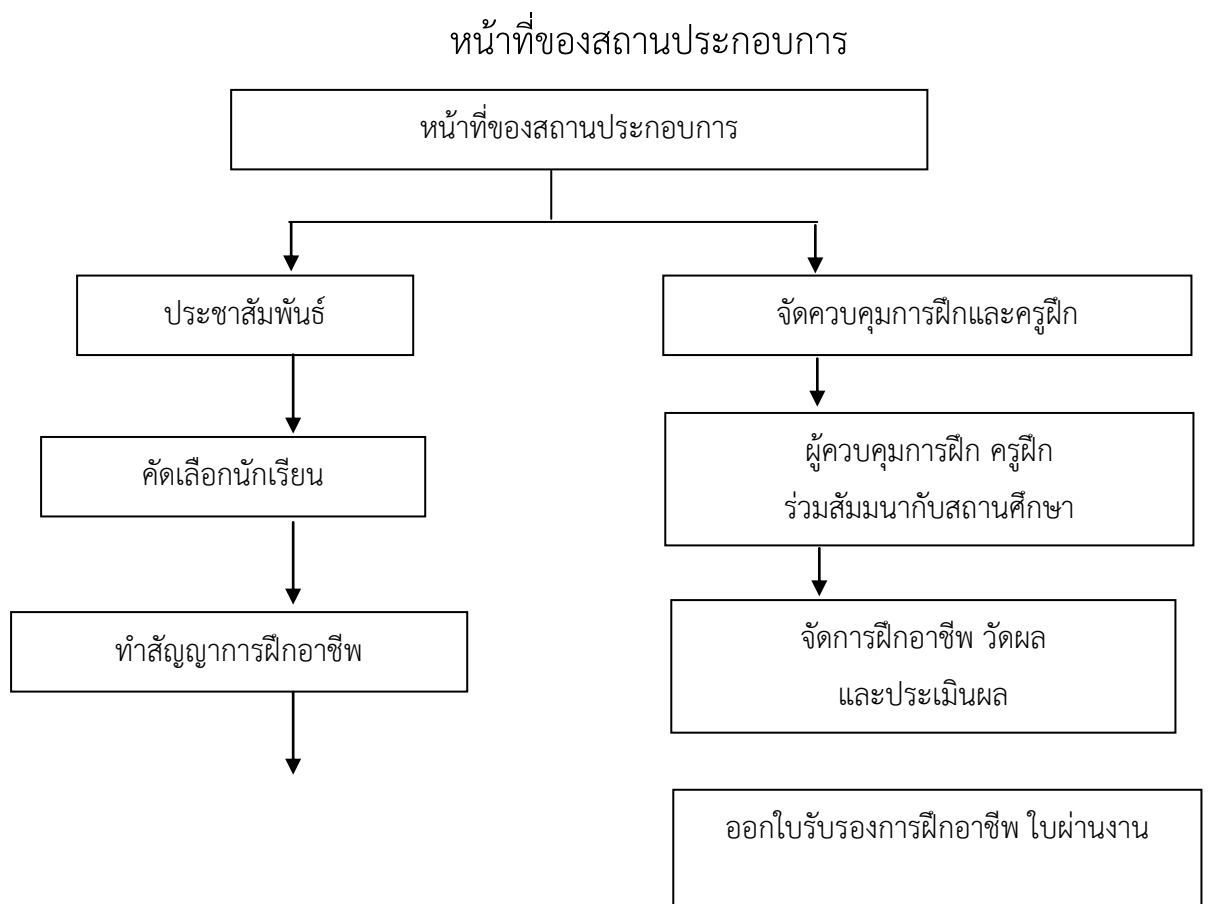
3. การพัฒนาบุคลากร

- 3.1 ผู้เชี่ยวชาญ จากสถานประกอบการ ในฐานะครูพิเศษ สถานประกอบการให้ความช่วยเหลือจัดผู้ชำนาญการพิเศษในสาขาวิชาชีพเฉพาะทางให้ความรู้แก่ครู นักเรียนและนักศึกษา จากสถานศึกษาจากสถานศึกษาตามที่สถานศึกษาขอความอนุเคราะห์
- 3.2 ครู จากสถานศึกษา ในฐานะผู้ฝึกหรือครูฝึก สถานศึกษาจัดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ ให้ความรู้ด้านต่างๆ ตามที่สถานประกอบการขอความช่วยเหลืออนุเคราะห์

4. ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการต่างๆ

- 4.1 สถานประกอบการจัดส่งผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก เข้าร่วมสัมมนากับสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดวิธีการฝึกกับสถานศึกษา
- 4.2 เปิดโอกาสให้ผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึก และนักศึกษาของสถานประกอบการอื่น เข้าไปศึกษาดูงานการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
- 4.3 สถานประกอบการอาจจะแลกเปลี่ยนให้ความช่วยเหลือในด้านสถานที่ ครูฝึก อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ แก่สถานประกอบการอื่นๆ ที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อฝึกอาชีพนักศึกษา ให้ครบถ้วนตามหลักสูตร และทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

บทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย

ปฐมนิเทศนักเรียนและ
ประชุมผู้ปกครอง

บุคลากรของสถานประกอบการในการฝึกอาชีพ

1. **ผู้ควบคุมการฝึก** หมายถึง เจ้าของ ผู้จัดการ หัวหน้างาน หรือผู้ที่สถานประกอบการมอบหมาย

มีหน้าที่ ประสานงานกับสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี จัดทำแผนการฝึกอาชีพ ตลอดหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา รับผิดชอบดูแลการฝึกอาชีพของนักเรียน นักศึกษาในสถานประกอบการแนะนำ ครูฝึกดูแลการฝึกอาชีพของนักเรียนนักศึกษา ตามแผนการฝึกที่จัดทำร่วมกันประชุมร่วมกับสถานศึกษา เสนอ แนวทางดำเนินการ หรือแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

2. **ครูฝึก** หมายถึง ผู้ทำหน้าที่การสอน ฝึกการอบรมในสถานประกอบการ มีสถานประกอบการ ดังนี้

- เป็นวิศวกร ช่างเทคนิค หรือช่างชำนาญงานในสถานประกอบการ
- มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาชีพ ที่รับนักเรียน นักศึกษาเข้าฝึก
- มีบุคลิกภาพ และเจตคติที่ดีต่อการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่น

มีหน้าที่ สามารถเข้ารับการสัมมนาความรู้ กับสถานศึกษาได้ วางแผนการฝึกอาชีพรายวิชา สอน งาน ให้กับนักเรียน นักศึกษา ประเมินผลการฝึกอาชีพตามวัตถุประสงค์ หน้าที่ของสถานศึกษา

หน้าที่ของสถานศึกษา

บุคลากรของสถานศึกษาในการศึกษาระบบทวิภาคี

1 หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

- 1.1 วางแผนสำรวจความต้องการ และพิจารณาความเหมาะสมของสถานประกอบการ
- 1.2 ประชาสัมพันธ์การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 1.3 ประสานงานกับสถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนการเรียนการสอน
- 1.4 ประสานงานการฝึกอาชีพของนักเรียน ทั้งในสถานศึกษาและในสถานประกอบการ
- 1.5 วางแผนจัดการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
- 1.6 จัดปฐมนิเทศนักเรียน นักศึกษา
- 1.7 จัดประชุมผู้ปกครอง
- 1.8 จัดประชุมสัมมนาผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึก และครูนิเทศ
- 1.9 ประสานงานจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือ
- 1.10 เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอน

2. ครูนิเทศ คือ ครูของสถานศึกษาที่ทำหน้าที่ ประสานงานกับสถานประกอบการในการติดตาม กำกับ ดูแล ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ และเสนอแนะเพื่อปรับปรุง การฝึกอาชีพ และการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษา ในสถานประกอบการ มีหน้าที่

- 2.1 จัดทำแผนการฝึกอาชีพร่วมกับครูฝึก
- 2.2 ให้คำแนะนำ ปรีกษา และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการ
- 2.3 ให้คำปรึกษาในการสอนงาน และการประเมินผลแก่ครูฝึก
- 2.4 ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน นักศึกษา ในสถานประกอบการ
- 2.5 ดูแล ติดตามการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามเนื้อหารายวิชา
- 2.6 รายงานผลการนิเทศตามลำดับขั้น

3. นักเรียน นักศึกษาระบบทวิภาคี

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)

นักเรียนต้องเข้าใจว่าการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการเรียนสายอาชีพอีกระบบหนึ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)นักเรียนต้องเรียนทั้งในสถานศึกษา และฝึกอาชีพในสถานประกอบการ จุดมุ่งหมายเพื่อ

- 3.1 ให้เกิดทักษะวิชาชีพ และมีประสบการณ์ตรงจากสถานประกอบการ

- 3.2 เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการ
- 3.3 สามารถเข้าทำงานในสถานประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระได้
- 3.4 ได้รับวุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สามารถศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)ได้

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียน นักเรียน นักศึกษา ระบบทวิภาคี มีหน้าที่ดังนี้

1. จะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสถานประกอบการ เสมอเหมือนพนักงานคนอื่น ๆ ในสถานประกอบการ
2. จะต้องถือเป็นหน้าที่ ในการปฏิบัติงานและทำกิจกรรมต่าง ๆ เต็มเวลา ตามคำสั่ง หรือที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าและครูฝึก
3. จะต้องมีความตั้งใจ และพากเพียรในการปฏิบัติงานให้เต็มความสามารถ
4. สร้างและรักษาชื่อเสียงของสถานประกอบการ ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และต้องรักษาความลับของสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด
5. มีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน
6. จะต้องไม่ทำการใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดความแตกแยก หรือแบ่งกลุ่มแบ่งพวกในสถานประกอบการ
7. ตั้งใจเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่องทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
8. รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเรียนด้วยตนเอง (หรือนอกเหนือจากที่ได้รับสนับสนุนจากสถานประกอบการ)
9. ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบตามข้อตกลง และสัญญาที่ได้ให้กับสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด
10. ปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาเหมือนกับนักเรียนระบบปกติ

ประโยชน์ที่ได้รับ

การร่วมโครงการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถานประกอบการจะได้รับผลประโยชน์อะไรบ้าง

1. สถานประกอบการ

1.1 ผลประโยชน์ด้านธุรกิจ

1. เป็นการวางแผนกำลังคนอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของงานและนำองค์กรเข้าสู่ระบบสากล
2. การนำองค์กรไปสู่มาตรฐานโรงงานตามระบบ ISO จะทำได้สะดวกและง่ายขึ้นเพราะแรงงานมีคุณภาพ สามารถทำการปรับปรุงพัฒนาต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. พนักงานที่มาจากนักเรียนในโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จะมีความผูกพันและจงรักภักดีต่อองค์กร นำไปสู่ความเข้มแข็งขององค์กรในอนาคต
4. สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีฝีมือ ความรู้ได้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ
5. สามารถพัฒนาคุณภาพของงาน นำไปสู่ผลกำไรในอนาคต

6. เป็นการเตรียมบุคลากรที่มีคุณภาพไว้เพื่อการขยายตัวขององค์กรและการขาดแคลนกำลังคนในอนาคต

1.2 ผลประโยชน์ด้านสังคม

1. สถานประกอบการภาคเอกชนมีส่วนในการจัดการศึกษาร่วมกับรัฐ เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับสังคม
2. เป็นการให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านการศึกษาแก่เยาวชนของชาติให้มีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติงานจริงจากประสบการณ์จริง
3. เป็นการให้ความช่วยเหลือด้านคุณภาพชีวิตแก่นักเรียนที่ด้อยโอกาสในด้านเบี้ยเลี้ยง และสวัสดิการอื่น ๆ
4. ทำให้พนักงานในองค์กรเกิดความภาคภูมิใจในบทบาทหน้าที่ของผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก
5. ทำให้องค์กรและพนักงานตระหนักในความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

2. สถานศึกษา

- 2.1 สถานศึกษาผลิตผู้เรียนที่มีลักษณะความชำนาญเฉพาะด้าน ได้ตรงตามความถนัดของตลาดแรงงาน
- 2.2 สร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างภาครัฐและเอกชน
- 2.3 พัฒนาความรู้ ความสามารถของครู
- 2.4 แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์กับสถานประกอบการ เพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้ก้าวหน้าทันสมัย

3. ผู้เรียน

ประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับ นักเรียน – นักศึกษา ระบบทวิภาคีจะได้รับผลประโยชน์อะไรบ้าง

3.1 ประโยชน์ทั่วไป

1. ค่าเบี้ยเลี้ยง สถานประกอบการส่วนใหญ่จะจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงให้กับนักเรียนทวิภาคีทั้งนี้อาจารย์จะต้องเป็นผู้ทำความตกลงกันก่อน
2. โอกาสที่จะเข้าทำงานในสถานประกอบการที่ได้ฝึกงานอยู่ก่อนบุคคลอื่น ๆ
3. หนังสือรับรองจากสถานประกอบการ
4. ประกาศนียบัตร ปวช. หรือ ปวส. แล้วแต่กรณี
5. โอกาสศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นต่อไป

3.2 ประโยชน์ทางวิชาการ

1. ความรู้ทางทฤษฎีที่เรียนกับสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ประยุกต์เข้ากับภาคปฏิบัติในสถานประกอบการได้ทันที ไม่ต้องรอให้จบการศึกษา เป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้่องแท้

2. มีทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพ ที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ เพราะนักเรียนฝึกงานจริงอยู่ในสถานประกอบการอยู่แล้ว ดังนั้นโอกาสที่จะได้งานทำจึงมีสูงกว่าผู้ที่เรียนระบบปกติ

3.3 ประโยชน์ด้านลักษณะนิสัยการทำงาน นักเรียน – นักศึกษา ซึ่งอยู่กับสถานประกอบการย่อมพบกับสภาพการทำงานที่แท้จริง จะได้รับการปลูกฝังทัศนคติ และนิสัยการทำงานที่ดี เช่น

1. มีความรับผิดชอบสูง
2. มีความตรงต่อเวลา
3. มีความอดทน
4. มีบุคลิกภาพที่ดี เหมาะสมกับงานที่ทำ
5. มีความเข้าใจระบบการทำงานในสถานประกอบการ
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
7. สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีกว่า
8. มีความเข้าใจผู้อื่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

การคำนวณชั่วโมงเรียนและชั่วโมงฝึกงาน

1. กำหนดเวลาการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการไม่น้อยกว่า 80 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต/ภาคเรียน
2. กำหนดการฝึกอาชีพในสถานประกอบการไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง
3. คำนวณวันฝึกอาชีพต่อรายวิชา ดังนี้
เช่น รายวิชาที่มี 4 หน่วยกิต วิธีคิด $4 \text{ นก.} \times 8 \text{ ชม.} = 320 / 8 = 40 \text{ วัน}$
หมายความว่า นักเรียน นักศึกษาต้องใช้เวลาฝึกอาชีพ 40 วัน
4. คำนวณสัปดาห์ฝึกอาชีพต่อรายวิชา ดังนี้
เช่น กำหนดให้ฝึกอาชีพ 3 วันต่อสัปดาห์ (ในรายวิชาที่มี 4 หน่วยกิต ต้องใช้เวลาการฝึก 40 วัน)
ดังนั้น จำนวนสัปดาห์การฝึกอาชีพ $= 13 \text{ สัปดาห์} (40/3 = 13)$
หมายความว่า นักเรียน นักศึกษาต้องใช้เวลาการฝึกอาชีพ 13 สัปดาห์

สำนักความร่วมมือ

ความเป็นมาสำนักความร่วมมือ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อผลิตกำลังคนในระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตอบสนองความต้องการแรงงานและประกอบอาชีพอิสระ

สำนักความร่วมมือ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีภารกิจหลักในการสร้างเสริมความร่วมมือในทุกรูปแบบกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ เพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาหลักสูตร ในทุกสาขาวิชาชีพ สนองความต้องการในการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักของประเทศ ได้ตระหนักถึงภารกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยได้ดำเนินกิจกรรมความร่วมมือมาตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมาได้ขยายขอบเขตความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ อย่างกว้างขวางเพื่อครอบคลุมในทุกสาขาวิชาชีพ โดยมีสถานประกอบการให้ความสนใจร่วมในการจัดการอาชีวศึกษามากขึ้นทุกปีและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากขอบเขตความร่วมมือที่ขยายออกไปอย่างรวดเร็วตามความต้องการของอุตสาหกรรมภาคการผลิตและภาคบริการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ประกอบกับสำนักความร่วมมือจำเป็นต้องเร่งสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการเอกชน และองค์กรภาครัฐ เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมภาคการผลิตและภาคบริการ โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพครู-นักเรียน นักศึกษา ให้เป็นผู้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ เพื่อเป็นกำลังคนที่มีประสิทธิภาพต่อการสร้างคุณประโยชน์ให้กับสังคมและพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน ดังนั้น สำนักความร่วมมือ จึงได้ดำเนินการจัดทำคู่มือการทำความร่วมมือระหว่างสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ เพื่อให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจสนับสนุนการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการจัดการอาชีวศึกษาแบบสหกิจศึกษา ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานความร่วมมือกับสำนักความร่วมมือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต่อไป

วิสัยทัศน์และพันธกิจ สำนักความร่วมมือ

วิสัยทัศน์

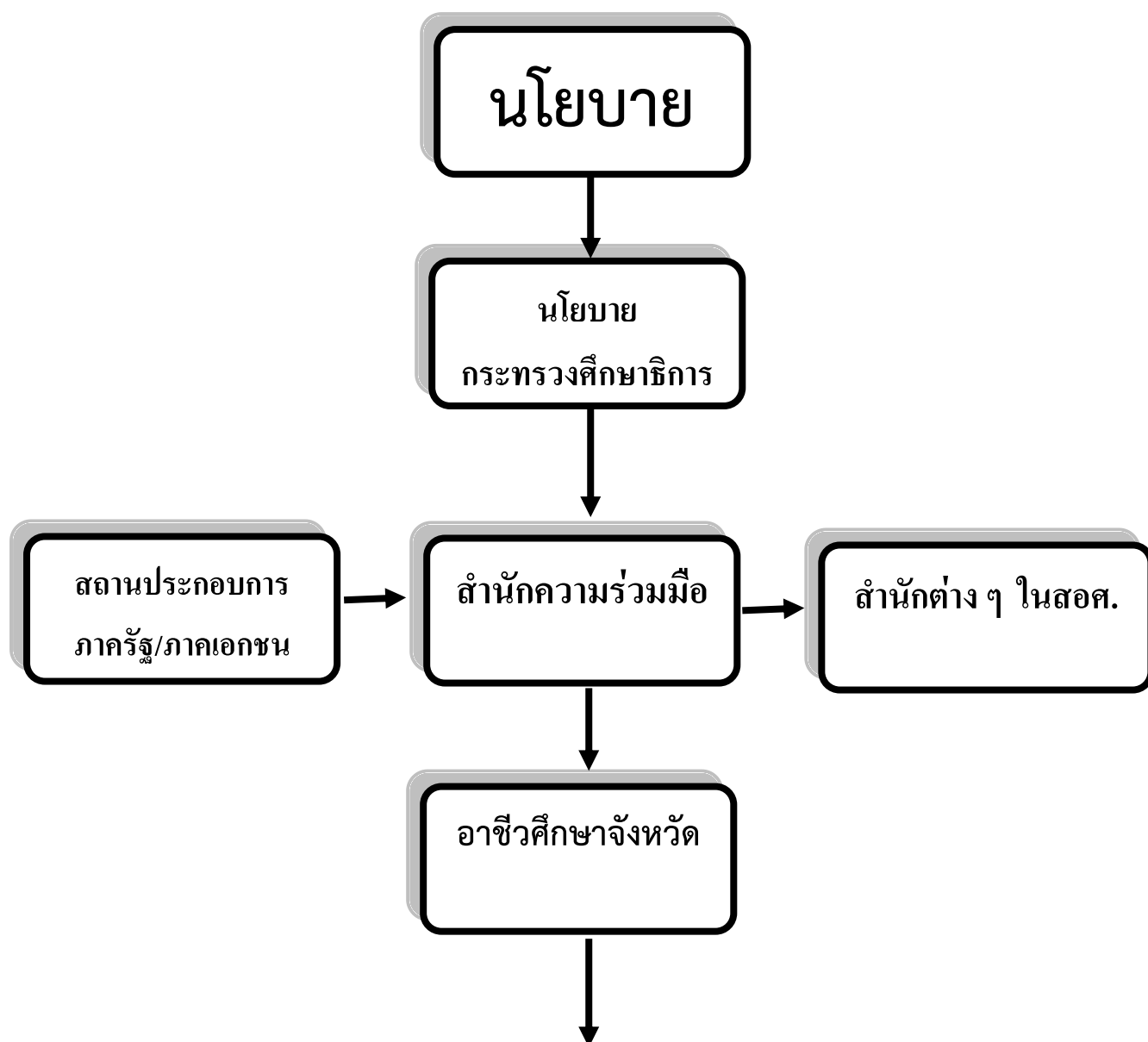
“มุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ผู้สอน และกำลังคนในตลาดแรงงานของประเทศให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ

ด้วยกลไกความร่วมมือให้มีคุณภาพระดับสากล”

พันธกิจ

1. เพิ่มความร่วมมือที่นำไปสู่ความแข่งขันระดับประเทศตามนโยบายภาครัฐ
2. เพิ่มสถานประกอบการเอกชน และ หน่วยงานอื่น ๆ เพื่อร่วมมือกันจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษา
3. สร้างความเข้มแข็งในภาคีความร่วมมือ

การดำเนินงานของสำนักความร่วมมือ

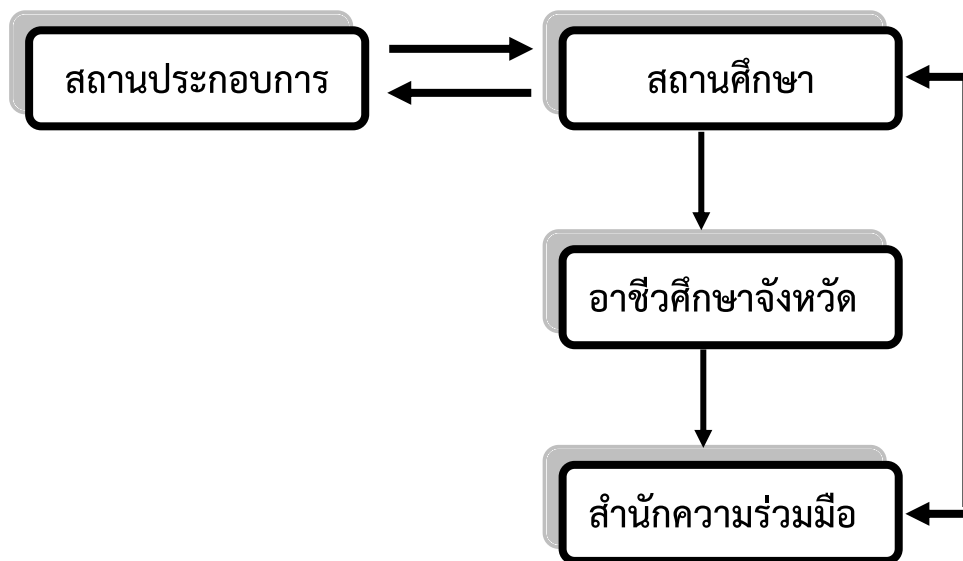

สถานศึกษา

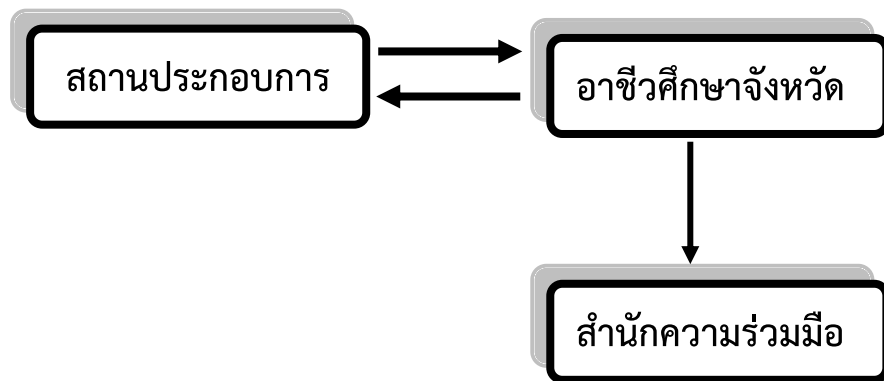
รูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือ

ปัจจุบันรูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือ มี 4 รูปแบบคือ

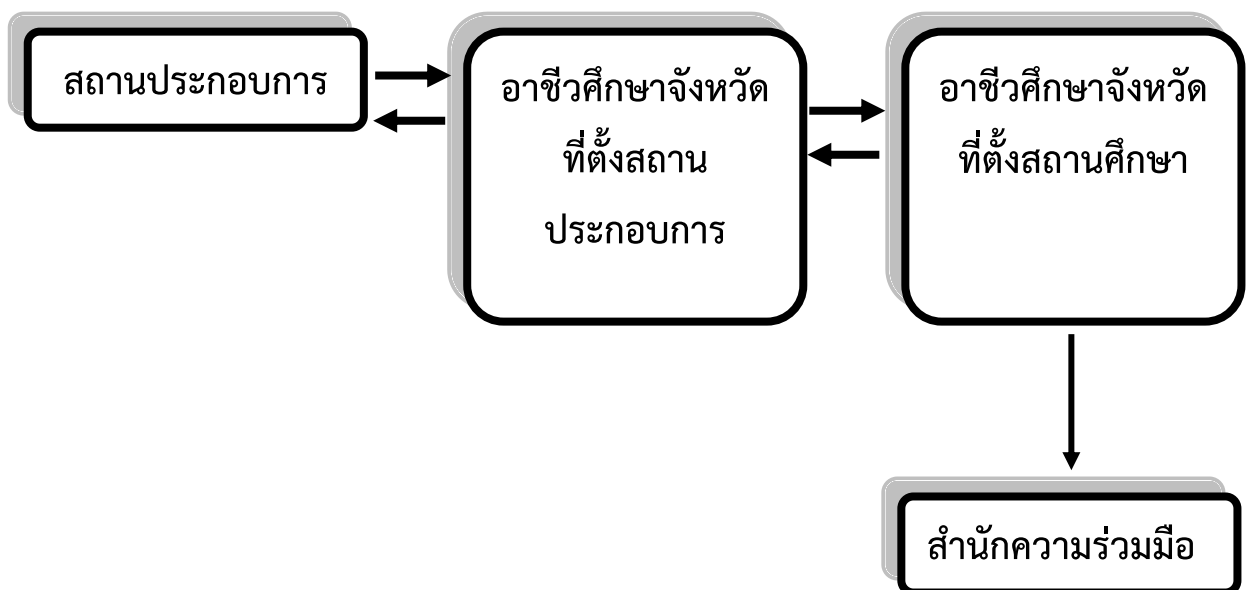
รูปแบบที่ 1 สถานประกอบการติดต่อโดยตรงกับสถานศึกษา

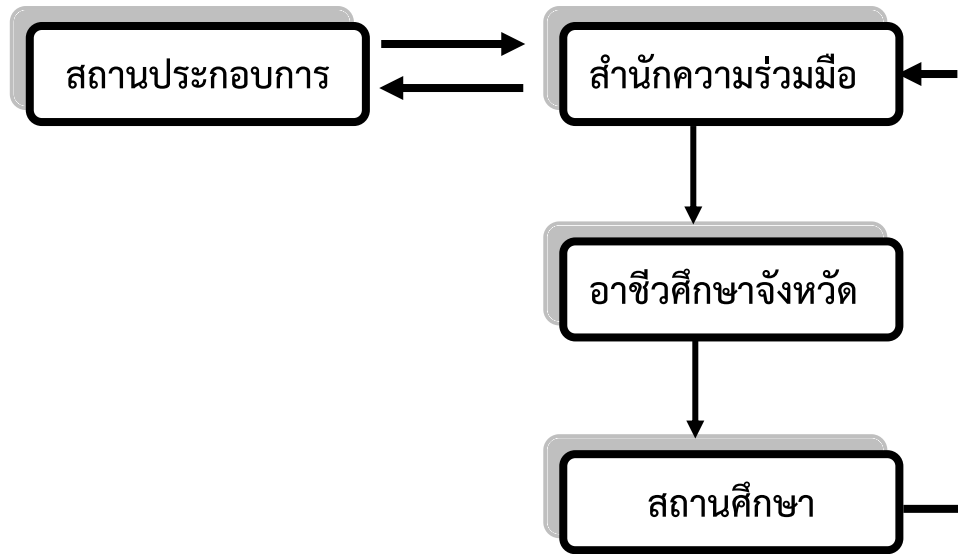
รูปแบบที่ 2 ดำเนินงานในรูปแบบอาชีวศึกษาจังหวัด

รูปแบบที่ 3 การติดต่อสถานประกอบการเข้าข้างจังหวัด

รูปแบบที่ 4 การประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานส่วนกลาง

แนวทางการจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ

1. รับพนักงานจากสถานประกอบการมาเรียนเพื่อเพิ่มวุฒิ
2. รับนักศึกษาร่วมกันเพื่อเป็นพนักงานในสถานประกอบการ
3. จัดการศึกษาร่วมกันบางรายวิชาในจังหวัดที่มีสถานประกอบการขนาดเล็กจัดการศึกษาเฉพาะทาง เช่น จัดหลักสูตรเฉพาะทางในสาขาที่ขาดแคลน

ขั้นตอนการดำเนินงานความร่วมมือ

แยกเป็นขั้นตอนการดำเนินงานของสถานศึกษา และขั้นตอนการดำเนินงานของสำนักความร่วมมือ ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงานของสถานศึกษา

1. สถานศึกษาต้องทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ติดต่อสถานประกอบการเชิญชวนให้เข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์
 - 1.1 เพื่อพัฒนาบุคลากรให้กับสถานประกอบการ
 - 1.2 เพื่อฝึกอบรมครูในสถานประกอบการ
 - 1.3 เพื่อส่งนักเรียน นักศึกษาฝึกงาน
 - 1.4 เพื่อพัฒนาหลักสูตรร่วม
2. สถานศึกษาต้องวิเคราะห์การประกอบกิจการความพร้อมของสถานประกอบการและความพร้อมของสถานศึกษา

3. สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันทำความเข้าใจในหลักการจัดการอาชีวศึกษาและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
4. สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้
 - 4.1 กำหนดสาขาวิชาชีพ
 - 4.2 กำหนดเป้าหมายจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่ต้องการในแต่ละปี
 - 4.3 กำหนดระยะเวลาความร่วมมือ
 - 4.4 กำหนดความรับผิดชอบของสถานศึกษา
 - 4.5 กำหนดความรับผิดชอบของสถานประกอบการ
5. สถานศึกษาจัดทำแบบบันทึกข้อตกลงความร่วมมือประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้
 - 5.1 กำหนดความรับผิดชอบของสถานศึกษา
 - 5.2 กำหนดความรับผิดชอบของสถานประกอบการ
 - 5.3 กำหนดระยะเวลาของความร่วมมือ
6. ส่งร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือให้ นิติกร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตรวจสอบด้านกฎหมาย
7. สำเนาร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือส่งให้สำนักความร่วมมือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
8. สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานผ่านอาชีวศึกษาจังหวัด และความร่วมมือ
9. สำนักความร่วมมือสรุปเสนอเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
10. สำนักความร่วมมือสร้างเครือข่ายการประสานงานกับอาชีวศึกษาจังหวัดและสถานประกอบการ

ขั้นตอนการดำเนินงานของสถานศึกษา

1. จัดประชุมเบื้องต้นกับสถานประกอบการเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ
2. เชิญประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อาชีวศึกษาจังหวัด สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ เพื่อวางกรอบความร่วมมือ
3. เสนอร่างบันทึกข้อตกลงระหว่างสำนักความร่วมมือ และสถานประกอบการ
4. ส่งร่างบันทึกข้อตกลงให้นิติกร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตรวจสอบด้านกฎหมาย
5. กำหนดวัน เวลา สถานที่ที่จะลงนามความร่วมมือ
6. เตรียมจัดเตรียมพิธีลงนามความร่วมมือ
 - 6.1 กำหนดขั้นตอนการลงนาม
 - 6.2 เตรียมเอกสารการลงนาม
 - 6.3 เตรียมคำกล่าวให้ประธาน

- 6.4 เตรียมการจัดเลี้ยงรับรอง
- 6.5 จัดทำวิทัศน์เกี่ยวกับความร่วมมือและรายละเอียดของสถานประกอบการที่จะร่วมมือ
- 6.6 เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 6.7 เชิญภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- 6.8 เชิญสื่อมวลชน
- 6.9 จัดทำสรุปความร่วมมือให้กับสื่อมวลชนเพื่อประชาสัมพันธ์

การทำความร่วมมือระหว่าง
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กับ
สถานประกอบการ

การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (DUAL SYSTEM)

1. การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คืออะไร

“ทวิภาคี” แปลว่า “สองฝ่าย” ซึ่งหมายถึง สถานประกอบการและโรงเรียน เยาวชนที่เข้าร่วมฝึกอาชีพในโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นจะมี 2 สถานภาพในบุคคลเดียวกัน คือ เป็นนักเรียนนักศึกษาในโรงเรียน และในขณะเดียวกันก็เป็นพนักงานฝึกอาชีพของสถานประกอบการด้วย

การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาด้านอาชีพอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งการศึกษาในระบบนี้ผู้เรียนหรือผู้ฝึกหัด (Trainee) จะต้องเรียนรายวิชาสามัญ รายวิชาชีพพื้นฐาน โดยเรียนและฝึกปฏิบัติเบื้องต้น ที่สถานศึกษา สัปดาห์ละ 1-2 วัน ส่วนรายวิชาชีพสาขางาน จะเรียนและฝึกปฏิบัติจริงที่สถานประกอบการ 3-4 วัน ทั้งนี้อยู่ในข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

2. วัตถุประสงค์ของการฝึกอาชีพ

1. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีฝีมือ ความรู้ ความสามารถ และทันต่อเทคโนโลยี ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ
3. เพื่อเตรียมบุคลากรทางด้านอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน

3. ประโยชน์ที่นักเรียน นักศึกษาได้รับ

1. ประโยชน์ทั่วไป

- 1.1 ได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง และสวัสดิการอื่น ๆ ตามที่ตกลงกัน
- 1.2 โอกาสที่จะเข้าทำงานในสถานประกอบการที่ได้ฝึกอาชีพอยู่ก่อนคนอื่น
- 1.3 ได้รับใบรับรองจากสถานประกอบการ
- 1.4 ได้รับประกาศนียบัตร ปวช. และ ปวส. เช่นเดียวกับนักเรียน นักศึกษาปกติ
- 1.5 ได้โอกาสศึกษาต่อระดับสูงขึ้นต่อไป

2. ประโยชน์ทางวิชาการ

- 2.1 ความรู้ทางทฤษฎีที่เรียนกับสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ประยุกต์เข้ากับภาคปฏิบัติในสถานประกอบการได้ทันที ไม่ต้องรอให้จบการศึกษา เป็นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ถ่องแท้
- 2.2 มีทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการเพราะนักเรียนนักศึกษาฝึกอาชีพจริงอยู่ในสถานประกอบการอยู่แล้ว ดังนั้นโอกาสที่จะได้งานทำจึงมีสูงกว่าผู้ที่เรียนระบบปกติ

3. ประโยชน์ด้านลักษณะนิสัยการทำงาน

- 3.1 มีความรับผิดชอบสูง

- 3.2 มีความตรงต่อเวลา
- 3.3 มีความอดทน
- 3.4 มีบุคลิกภาพที่ดี เหมาะสมกับงานที่ทำ
- 3.5 มีความเข้าใจระบบการทำงานในสถานประกอบการ
- 3.6 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 3.7 สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีกว่า
- 3.8 มีความเข้าใจผู้อื่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

4. การคัดเลือกนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1. คุณสมบัติของนักเรียน นักศึกษา ระบบทวิภาคี
 - 1.1 ผู้สมัครต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์
 - 1.2 มีความตั้งใจในการที่จะเรียนและฝึกอาชีพ ในสาขางานที่สถานประกอบการ
 - 1.3 มีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ และตามที่สถานประกอบการต้องการ
2. วิธีการคัดเลือก โรงเรียนจะประสานงานกับสถานประกอบการ ที่เข้าร่วมการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อดำเนินการรับสมัคร สัมภาษณ์ นักเรียน นักศึกษาที่โรงเรียนหรือสถานประกอบการจะรับเข้าเรียน

5. หน้าที่ของนักเรียนและผู้ปกครอง

นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง ต้องเข้าใจว่าการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการเรียนอาชีวศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นักเรียน นักศึกษาจะต้องเรียนทั้งในสถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดทักษะในวิชาชีพและมีประสบการณ์ตรงจากสถานประกอบการเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการและหรือสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

การเข้าเรียน

1. ผู้ที่มีความประสงค์จะเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องปฏิบัติดังนี้

สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับสถานประกอบการ ที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่สถานศึกษาสมัคร เข้าเรียนกับโรงเรียนคัดเลือกตามที่สถานประกอบการและ/หรือโรงเรียนกำหนดเมื่อผ่านการคัดเลือกแล้วนักเรียน นักศึกษาจะต้องทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการนั้นๆ ายงานตัวและขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน นักศึกษาที่โรงเรียน

2. คุณสมบัติของผู้เข้าเรียน ดังนี้

- 2.1 มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ ในวันทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ
- 2.2 จบการศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ
- 2.3 มีความประพฤติเรียบร้อย
- 2.4 มีร่างกายแข็งแรงเหมาะสมในการเรียน การฝึกอาชีพ ในสาขาวิชาชีพนั้น

2.5 ไม่เป็นโรคที่สังคมรังเกียจ หรือติดยาเสพติด

2.6 เป็นผู้ผ่านการคัดเลือกจากสถานประกอบการให้เข้าเรียนได้

การบันทึกสมุดรายงานการฝึกอาชีพ

1. นักเรียน นักศึกษาต้องบันทึกการฝึกอาชีพ ลงในสมุดรายงานการฝึกอาชีพด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอทุกวันที่มีการฝึกอาชีพ
2. ส่งสมุดรายงานให้ครูฝึกในสถานประกอบการ ตรวจสอบเพื่อลงนามทุกวันที่มีการฝึกอาชีพ
3. บันทึกวิชาภาคทฤษฎีการเรียนรู้ในรายวิชา ที่เรียนในสถานศึกษาลงในสมุดรายงาน
4. ส่งสมุดรายงานให้ครู อาจารย์ ที่ทำหน้าที่ติดตามและกำกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
5. เก็บรักษาสมุดรายงานทุกเล่มไว้ เพื่อใช้ประกอบในการประเมินผล

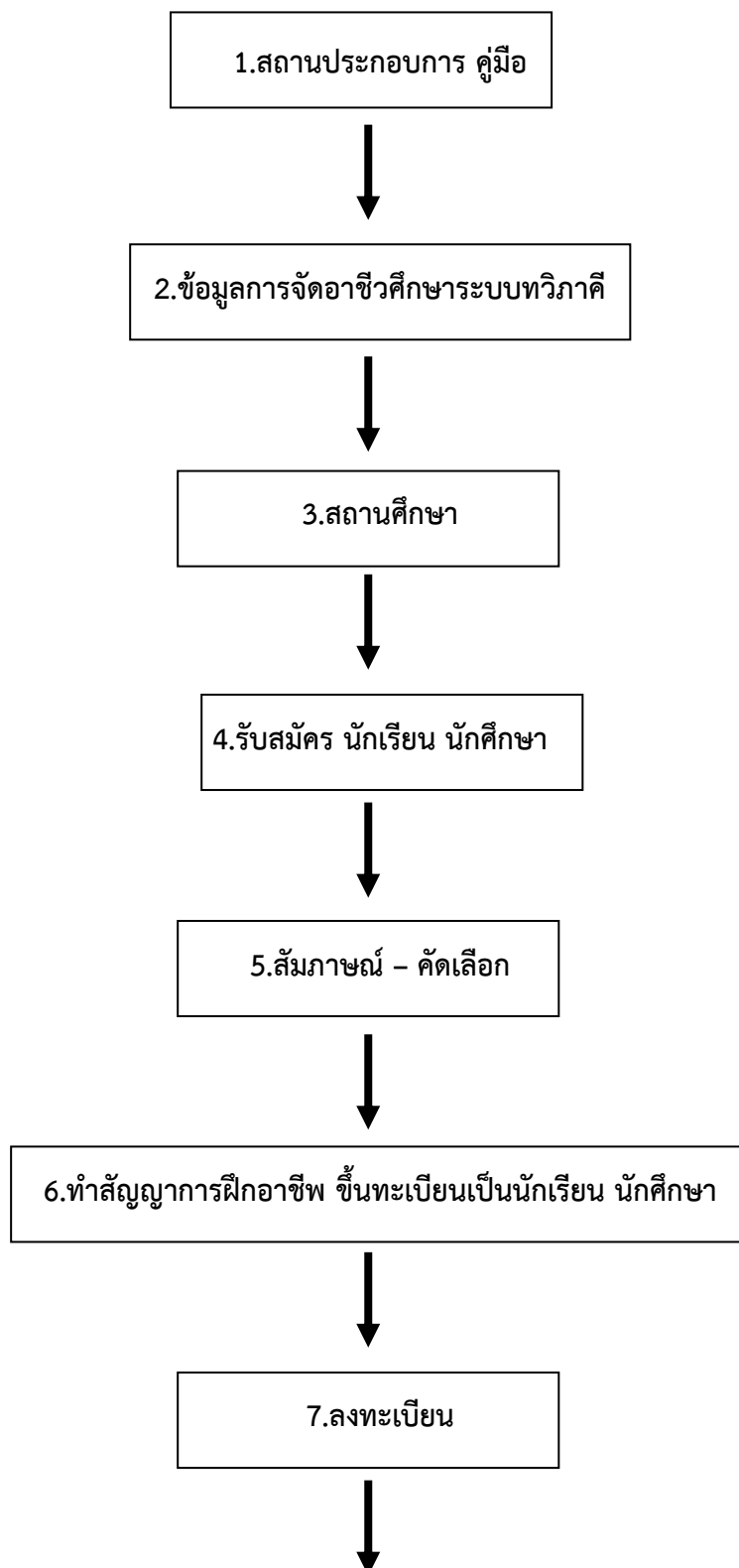
ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา และสถานประกอบการ

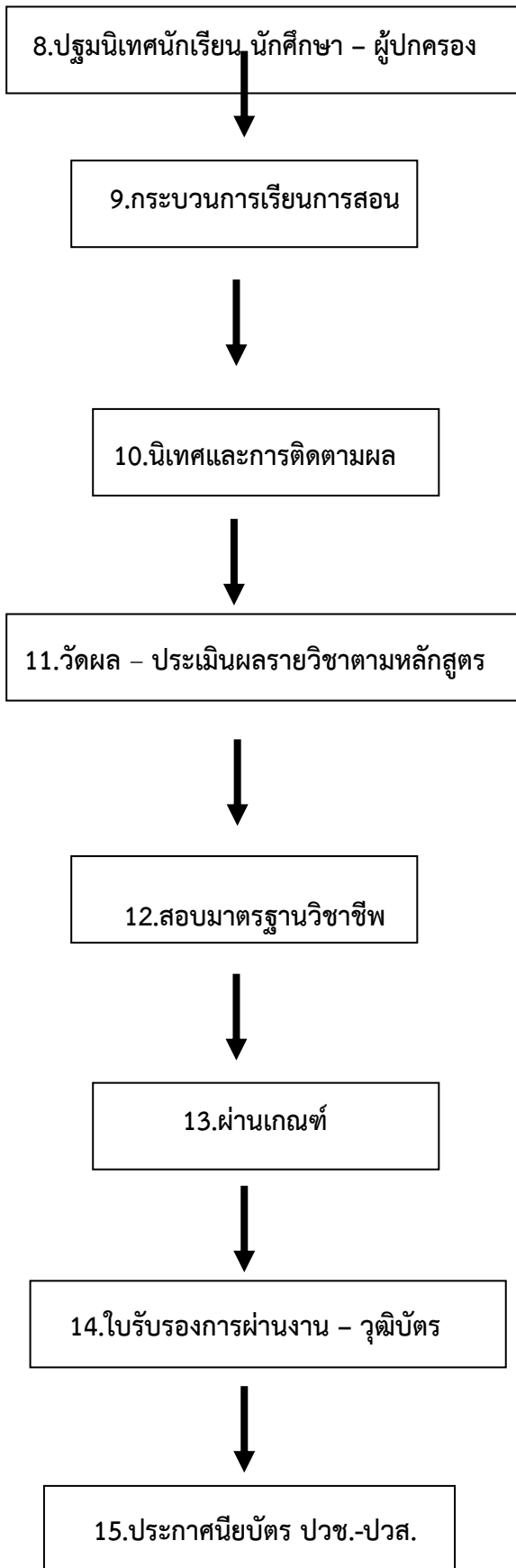
1. ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน นักศึกษาของโรงเรียน และชำระเงินบำรุงการศึกษาตามระเบียบว่าด้วยการเก็บเงินบำรุงการศึกษา ภายหลังทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ แล้วจึงจะมีสภาพการเป็นนักเรียน นักศึกษาโดยสมบูรณ์
2. เข้ารับการปฐมนิเทศร่วมกับผู้ปกครอง ที่โรงเรียนและสถานประกอบการจัดขึ้น
3. ลงทะเบียนเรียนรายวิชา และชำระเงินค่าลงทะเบียนตามระเบียบ

การเรียนและการฝึกอาชีพ

1. เรียนหมวดวิชาพื้นฐานสามัญ วิชาชีพพื้นฐานทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้น วิชาเลือกเสรีในสถานศึกษา สัปดาห์ละ 1 – 2 วัน ตลอดหลักสูตร
2. ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ สัปดาห์ละ 3 – 4 วัน ตลอดหลักสูตร ในรายวิชาสาขางานโครงการ รวมทั้งการทำกิจกรรม

แผนภูมิการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
(Dual System)

ผังคณะกรรมการดำเนินการจัดการงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

นายสุรินทร์ นวลรอด
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างชุมพร

นายณัฐพงศ์ สุทธินานนท์
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างชุมพร
ฝ่ายวิชาการ

นายวิวัฒน์ สงค์ประหยัด
หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

นายวัลลภ พันธสิงห์
เจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

นางสาวผกามาศ ชื่นสุดใจ
เจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

นายวิวัฒน์ สงค์ประหยัด
หัวหน้าแผนกวิชาช่างตัวถังและสีรถยนต์

นายวรรณพฤษ วรรณนิม
หัวหน้าแผนกวิชาช่างยนต์